

## Jól halad a Petőfi-híd fölüújítása

Tartják a napi ütemterv diktálta feszes tempót a budapesti Petőfi-híd felújításán dolgozó építők. A több mint 600 tagú kollektíva, húsz vállalat szakmunkásgárdája, műszakokra kidolgozott program alapján végzi munkáját — mondotta Dalmy Tibor miniszteri biztos.

A nagyszabású rekonstrukció ütemes elvégzésében a többi között meghatározó az új gázvezeték-hálózat kiépítése. Ezért a Pest megyei Közüti Építő Vállalaton kívül a Közép-magyarországi Közmű- és Mélyépítő Vállalat is részt vesz a gázvezeték-építésben. A vidékről érkezők augusztus elsején kapcsolódnak be a közműmunkába.

A Petőfi-híd következő, 25 méteres pályalemezét július 19-én, csütörtökön este 8 órától hajnali 4 óráig betonozzák. A jelzett időben a hídon át csak a Budapesti Közlekedési Vállalat autóbuszai közlekedhetnek, 5 kilométeres sebességgel. A közúti járművek tehát nem vehetik igénybe a hidat. (MTI)

## Fejlettségünk — fogyasztásunk (1.)

# Lépések, váltakozó ritmusban

Minden termelő fogyasztó, de nem minden fogyasztó termelő, hiszen a kiskorúak, a tanulmányaikat végzők, a megérdemelt nyugdíjukat élvezők népes csoportjaitól még, vagy már nem várhatja el a társadalom, járuljanak hozzá a fölosztható javak előállításához, gyarapításához. A termelőknek tehát nemcsak önmaguk szükségleteire kell tekintettel lenniük, hanem bizonyos többletek létrehozásával a társadalom egészének szükségleteire is, ami azonban nem a belátási készségen múlik. A fogyasztás elsődleges meghatározója a termelőerők fejlettsége.

## Folyamatos átalakulás

Szárazon hangzó megállapítás az előbbi, de terveinkben, tetteinkben meg nem kerülhető igazság. Akkor is az, ha tények serege készítené vitára, hiszen... hiszen például tavaly 5,4 millió magyar állampolgár látogatott külföldre, majdnem kereken kétmillióval több, mint 1975-ben. Ha futja rá — s az adatok szerint telik rá —, miért ne utazzon az, akinek ezt diktálja a kedve? Külföldre menni divat is.

Mint reprezentatív vizsgálatok föltárták, a külföldre nem először utazó magyar turisták között viszonylag jelentős arányt képviselnek azok, akik nem rendelkeznek önálló lakással, akik háztartásának gépesítettsége alacsony fokú stb., azaz akiknek a turistaútnál lennének fontosabb szükségleteik.

Népes azoknak az objektív tényezőknél a csoportja, amelyek — lényegében automatizmusként hatva — a lakosság fogyasztását döntő mértékben befolyásolják. Ilyen elem egyebek között az úgynevezett infrastruktúra — a háttérágazatok — fejlettsége, a foglalkoztatás szerkezete adott területén. Mivel ezek folytonosan változó jellemzők, a lakosság fogyasztásának összetétele is folyamatosan módosul, éppen ezért — a mindenkori reális ítékezés érdekében — külön kell választani az átmeneti jegyeket és a tartós irányzatokat. Az előbb említett, nagy összefüggéseket hordozó tényezőknél túl ugyanis a fogyasztás módját olyan úgynevezett mikroelemek is alakítják, mint az eltartottak száma a családban. A jövedelmi színvonal, a lakásviszonyok, a település jellege, a kulturális igény. A külön-

féle szolgáltatások hozzáférhetősége stb. Fogyasztásunk váltakozó ritmusában fontos szerepe van tehát az adott körülmények között megszerezhető és felhasználható javaknak, mert hiszen a közösségekben élőknek lehetnek a nagyvárosban lakóval azonos igényei, szükségletei, de azok azonos kielégítésére nincs módja. Ezért megtörténhet — szándékosan a véletlet mutata fel illusztrációként —, az ilyen helyen élő család szabad rendelkezésű jövedelmét — mert mások is ezt tették — vagyona bevetésére építtetésére fordítja.

## A működési költségek

Természetes gyakorlata minden fogyasztónak, s a fogyasztás alapegységének, a háztartásnak, hogy a szükségleteket rangsorolja, ám ez a rangsor gyakran téves, nem a valós igényekre, hanem másoknál látott fogyasztási mintára alapozódik. Majdnem két évtizede, 1960-ban ezer lakosra mindössze 3,8 darab villamos hűtőszekrény jutott. A gazdasági fejlődés tömegáruvá tette ezt a cikket, előállítását, megvásárlását egyaránt tömegesen lehetséges; ma 270 darab az ezer lakosra számított állomány. Ami a hűtőszekrény esetében természetes folyamat, az nem okvetlen helyénvaló a gépkocsiknál.

A gazdasági fejlődés növelésének üteme, az emberi jólét fejlesztése nem különálló feladatok, hanem szoros egységet alkotnak; a mindenkori körülményeknek megfelelően kell azokat értelmezni. Ma már közhely: a világgazdasági változások a magyar népgazdasági működési feltételeit, fejlődési lehetőségeit megnehezítik. Ezt nem lehet figyelmen kívül hagyni az előbbi hármas feladat viszonyrendszerének alakításában. Azaz most a gazdasági egyensúly kap elsőbbséget, erre a következtetésre vezetett a jelenlegi körülményeknek megfelelő értelmezés. Nem árt emlékeztetni rá: a fogyasztás egyenes és folyamatos fejlődése a felhalmozás rendkívüli ingadozása közepette ment végbe a legutóbbi két évtizedben, a feszültségeket azonban — szemben az ötvenes évek gyakorlatával — nem a lakossági életkörülmények rovására enyhítettük, számoltuk fel.

## Korrekciók

Az ilyesfajta lehetőségek azonban végesek, tehát bekövetkezik az a határállapot, amikor a gazdasági fejlettség holnapja érdekében a fogyasztás némely szerkezeti elemén változtatni kell.

Mert ezek a korrekciók olyan folyamatok elindítói lehetnek, amelyek hosszabb távon a gazdasági fejlettség magasabb szintjéhez, s vele a fogyasztás gazdagabb lehetőségeihez vezetnek el.

Lázár Gábor

(Következik: Kétszer közepes.)

## Ötezer éves település

Ötezer esztendő település maradványait tárták fel a Tolna megyei Mórág község határában. A szekszárdi Béni Balogh Ádám múzeum régészeti táborában budapesti, bátaszéki, szekszárdi gimnazisták és egyetemi hallgatók kezdtek hozzá az újkőkori lengyeli kultúra népeinek lakóhelyének feltárásához. Sok kerámia töredéket,

# Ifjúság és közélet

A kényelmes fotelokban tizen- és huszoneves fiatalok ültek. Volt köztük szakmunkás, egyetemi hallgató, alig érettségizett, „munkanélküli” gimnazista, sőt, még gyes-en levő kismama is. A társaság összetétele tehát meglehetősen heterogén képet mutatott. Amikor a véletlenül kirobbant vita már-már oldalvágányra kanyarodott, valamelyikük így szólt: „Mielőtt hajba kapnánk, ideje lenne tisztázni a közélet fogalmát” — ez volt ugyanis a témájuk; az ifjúság és a közélet. Mivel egy klub olvasótermében történt mindez, s a közelben egyetlen felnőtt sem tartózkodott, akitől tanácsot kaphattak volna, jobb híján lekerült a könyvespolcra az értelmező szótár. Ha jól emlékszem, ilyesféle meghatározást olvasott föl valaki: a közélet a kormányzati, igazgatási szervek közérdekű tevékenységének összessége. Ennek hallatán azon nyomban elcsúszott a vitakedv. Tényleg, igaz — hallatszott innen is, onnan is —, a közéleti ember országos problémák tudója, s megoldója. Kár is ezt feszegetni, hiszen a tizen-, vagy huszoneves fiatal, hiába érdeklődik ugyan a társadalmi-közösségi kérdések iránt, úgysem tartják közéleti embernek. Ezzel a feldobott téma lényegtelenre vált, mindenki olvasta tovább a kiválasztott könyvét, vagy éppen folytatta a jegyzetelést.

Mint ahogy a közmegegyezéssel berekesztett vita is bizonyítja, a fenti témát nehéz körülhatárolni. S nemcsak a szótár merev meghatározása hat megtevesztően. A köztudatban elterjedt közéletiség fogalom is inkább félrevezet, mintsem eligazítana. Kétségtelen, főként akkor gondolunk igazi közéletiségre, ha olyan, nagyobb horderejű kérdésekről van szó, melyeknek komoly politikai tartalmuk van. Ezek szerint az ifjúság körében nem is beszélhetünk közéletiségről? Az egyik fiatallembert, úgy látszik, izgatta a nagy kérdőjel a mondat végén. És az apróbb dolgaink? — kérdezte. — Miért ebrudaljuk ki önkényesen a „közéletiből” a közösségi tevékenységünket? A saját szempontunkból például az iskolában, a gyárban zajló társas érintkezés is közélet. Valamiről véleményt mondani, vitatkozni róla — itt kezdődik a mi közéletiségünk. Az ismét föltámadt vita résztvevőinek zöme ezzel nem értett egyet. Volt, aki így érvelt: attól még nem közéleti egy fiatal, ha mindenről mond valami eredetit, s a „szájalás” nem egyenlő a közéleti érdeklődéssel. Teljesen más kategória a feltűnési vagy és a közlési inger. Abban viszont megegyeztek a nézetek, hogy a közéleti cselekvés nem csupán a fiatalok szándékától függ. A felnőtt társadalom „engedékenysége” kell ehhez, s bizonyos fórumok. És máris eljutottak az ifjúsági parlamentek szerepéhez, melyeket gyakran nevezünk a közéletiség, a szocialista demokrácia iskoláinak. A tapasztalatokat levonva, azonban a negatív példák kerültek előtérbe: az igazgatók által előre leellenőrzött hozzászólások, a kilágylott pódiumon trónoló elnökség lekezelő magatartása.

Egy lány egészen más oldalról közelítette meg ezt a problémát. A felnőttek részéről, sajnos, minimális az igény a mi közéletiségünkre — mondta, s elmesélte egy mostanában elhangzott rádióműsor tanulságait. A riporter kis óvodásokat faggatott. Ki a jó gyerek, kit szeret az óvónéni? A válaszok lényegét a következőképpen összegezték a gyerekek: azt, aki halkan és keveset beszél. De hasonló a helyzet az általános iskolában is. A mintadiák hátra tett kézzel ül, s mutatóujjával képzeletbeli lakatot tesz a szájára. Akár innen, az iskolapadokból is kiindulhatnánk, hol kellene elkezdni a közéletiségre való nevelést.

Érdemes fellapozni az 1970-es ifjúságpolitikai határozat ide vonatkozó fejezetét, amely az ifjúság közéleti, közösségi tevékenységének szerepével foglalkozik. „Még nem alakítottuk ki annak a módját és formát, hogy felkeltjük az ifjúság igényét a közéletben való részvételre. A szocialista demokratizmus kiszélesítésének a lehetőségével élve, olyan formákat, módokat kell keresnünk, amelyekben az ifjúság közéleti aktivitása a legjobban, legegyszerűsebben kifejeződhet és érvényesülhet. A közéleti aktivitást csökkenteni, hogy a feladatok, amelyeket az ifjúság elé állítunk, gyakran nem elég vonzóak, némelykor csak átfeladatok, az esetek többségében utasításra, nem pedig a maguk elhatározása alapján végzik el őket.”

Persze, a még mindig meglevő gondokon túl, nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt a tényt, hogy a parthatározat óta jelentősen javult az ifjúság képviséleti aránya az állami, társadalmi szervezetben. Mind több harminc éven aluli fiatal kap bizalmat a tanácsstagi választásokon, s a szakszervezeti tisztségviselők között is figyelemre méltóan javult a harminc éven aluliak aránya. A pártnak az ifjúságba vetett bizalmát fejezte ki a X. kongresszus határozata, amely 21 évről 18 évre szállította le a tagfelvételi korhatárt. Visszatérve még egyszer az ifjúságpolitikai határozatra, nem árt néha felidézni és ismételtetni az alábbiakat: „Az ifjúság képviselőségét nehezíti, hogy sokszor még a 25–30 éveseket sem kezelik felnőttként. Ez érthetően visszahatást kelt az ifjúságban, de a felnőttek közéletét is megfosztja az ifjúság frissítő, lendületes jelenlététől.”

Márpedig erre a frissítő lendületre egyre nagyobb szükségünk van.

Rózsa Imre

# Pártépítés a DÉLÉP-nél

Fontossága szerint évente kétszer értékeli az MSZMP DÉLÉP vállalati végrehajtó bizottság a tagfelvételi munkát pártépítési bizottság előterjesztésében.

Újabb elemzése e témának a napokban volt. Áttekintették az utóbbi három évben a párttaga nevelő és tagfelvételi munkát, és meghatározták a további tennivalókat.

\*

Martonosi Imre, a DÉLÉP pártbizottságának titkára arról tájékoztatt, hogy a nagyvállalat létszámához viszonyított korábbi lecsökkent szervezethez — amely az ALEP-pel való összevonással állt elő — sikerült megemelni, a tagfelvételen az egyenlenséget kiküszöbölni. Az új párttagokkal kedvezően alakult az alapszervezetben a munkások, a fizikai dolgozók és a fiatalok aránya. Az új párttagok között azonban kevés a nők száma, s erre a jövőben jobban oda kell figyelniük az alapszervezeteknek.

Javult és javuló a tagfelvételi munkában a kiválasztás, a felkészítés a párttagságra. Arra törekedtek, hogy ez a tevékenység egységes folyamatú legyen, s a párttagságra az arra legalkalmasabb dolgozókat készítsék fel, a követelményeknek megfelelően.

— Ösztönzést adott erre — hangsúlyozta Martonosi Imre — és hatására azóta is érezhető: a tagkönyvcseré alkalmával a párttagok eszmei, politikai és cselekvési

egysége, aktivitásuk, vállalaton belül a párt vezető szerepének érvényesülése, a párttagok és pártönkívüliek kapcsolatának erősödése. A másik lényeges vonás a pártépítésben, a KISZ-ben és a szakszervezetben dolgozó kommunisták aktív szerepe. Kezdeményezők a pártépítésben. Ugyanilyen pozitív a nevelőmunka szocialista brigádjaikban is. E kollektívák

dolgozóink 61 százalékát képviselik. A pártépítés eredményességében eddig kevésbé hangsúlyoztuk, hogy milyen jelentős a tisztségviselők példamutatása mind a munkában, mind pedig abban, hogy eleget tesznek társadalmi megbízatásuknak, s amellet képzik magukat szakmailag, politikailag. Ugyanez elmondható a párttagságról is általában. A politikai ismeretek elsajátítása érződik a gyakorlati pártmunkában. Az alapszervezetekben megelégnél a tömegpolitikai munka és az közvetve vagy közvetlenül hatott a pártépítésre is, mert szimpatikus a párttagok elhatározása és egységes cselekvése a vállalat és az egyén boldogulását egyaránt szolgáló dolgokban.

\*

A DÉLÉP-nél a párttagság összetételében foglalkozás szerint a fizikai dolgozók — szakmunkások, betanított és segédmunkások — képviselik a tagság 46,2 százalékát, a többiek termelésirányítók különböző beosztásban. A DÉLÉP 500 főnyi párttagságából 87-en rendelkeznek nyolc általános iskolával, 146-an szakmunkásképzővel, 184-en középiskolával, 16-an főiskolával, 38-an egyetemmel. A munkás párttagok politikai iskolázottsága — számokban kifejezve — ennél kisebb még.

Tájékoztatóban Martonosi Imre kitért a párttaga nevelésben a konzultánsok munkájára is. Tevékenységükre jellemző: az új párttagok gyorsan beilleszkednek a pártcsoport, az alapszervezet életébe azzal is, hogy konkrét megbízatást kapnak. Sok esetben a konzultáns egyik ajánlása a felvételre javasoltnak, vagyis a felkészítés alatt olyannyira meggyőződött politikai érettségéről, emberi magatartásáról, hogy bátran vállalja érte —

és személyes munkájáért is — felelősséget. Ugyanilyen felelősséggel ajánlanak sorraikból párttagnak a KISZ alapszervezetek is, jóllehet párttaggá nevelő munkájukban vannak még gyenge pontok, kihasználatlan lehetőségek.

A szakszervezet politikai nevelőmunkája úgyszintén jelentős tényező a párttaggá nevelés folyamatában. Szakszervezeti aktivisták közül sokan jutottak el a párttagságig, sőt felelős tisztségekben továbbra is a szakszervezetben dolgoznak. Tovább lehet növelni a szakszervezeti bizalmi és a Szeged környékéről bejáró dolgozók sorában a párttagok arányát. A pártba az utóbbi három évben a DÉLÉP-nél felvettek 82,2 százaléka munkás és 63,6 százalékuk fiatal. Itt a párttaggá nevelő és tagfelvételi munka az alapszervezetek tevékenysége színvonalával együtt növekedett, jóllehet egyes alapszervezetekben alacsonyabb a párt szervezethez való elkötelezettség a kellenél. Ez ott tűnik ki leginkább, ahol a tagfelvételi munka nem egyenletes, ahol a KISZ párttaggá ajánlása nem áll megfelelő színvonalon.

\*

Beszélgetésünk azzal zárult a DÉLÉP pártbizottságának titkárával, hogy hangsúlyozta:

— A párttaggá nevelés minden kommunista feladata, és ezt érvényesíteni kell a megbízatások elosztásában is. A végrehajtás ellenőrzése továbbra is feladat marad és módszerében sem változik. Gyakorlatunkban a vállalati pártbizottság évente, végrehajtó bizottsága fél-évenként, a pártvezetőségek és az alapszervezetek vezetői évente kétszer tűzik napirendre a tagfelvételi munka elemzését és annak értékelése után határozzák meg a szükséges intézkedéseket.

L. F.

## Forgókemencék

kőpengét és állatcsontot, különféle használati eszközöket találtak az úgynevezett tűzködben.

A csontokat a Budapesti Régészeti Intézetben vizsgálják meg, hogy megállapítsák, milyen állatokat tartottak, melyekre vadásztak az ötezer évvel ezelőtt itt élő emberek. (MTI)

A Mezőgép szigetvári gyáregységében két gáztüzelésű forgókemencét építenek a Csepel Művek Csőgyára részére. A hőkezelő berendezések teljesítménynövelő konstrukciós nagyberuházás részei. A szigetváriak az egyik, óránként húsz tonna kapacitású kemence vasszerkezetét elkészítették, rövidesen szállítják.